

Tehnologii didactice în contextul predării-învățării limbii române la studenții alolingvi

Ina Grajdean-Balaban

Prezentul articol face referire la unele metode formative legate de aplicarea tehnologiilor didactice în procesul instructiv-educational din instituțiile superioare de învățământ. Obiectivul autorului constă în exemplificarea unor metode și mijloace concrete ce stau la baza structurării materialului de predare.

Modernizarea învățământului superior solicită competențe avansate universitarilor chemați să proiecteze și să organizeze instruirea la un nivel înalt, asigurând performanță tineretului studios și integrarea acestuia în activitatea profesională.

Acest lucru presupune opțiunea sistemului nostru de învățământ pentru o educație de calitate, implicând analiza procesului de învățământ sub aspectul utilizării tehnologiilor didactice universitare și a identificării problemelor lor de funcționalitate. Precizăm că prin tehnologie didactică înțelegem ansamblul metodelor și mijloacelor de predare, competențele psihopedagogice necesare cadrului didactic universitar pentru a organiza, a desfășura și a evalua procesul de învățământ, asigurând funcționalitatea instituției superioare la nivel de sistem.

Vocația universitarului modern constă în formarea competențelor profesionale ale studenților ca personalități formate în spirit inovator. Actualmente metodologia didactică universitară cumulează două funcții : informativă și formativă, ambele asigurând dezvoltarea competențelor și aptitudinilor. E adevărat însă că abordarea acesteia de către cadrele didactice universitare mai lasă încă de dorit. În acest context amintim că metodele formative stimulează motivarea pentru învățare, suscită curiozitatea, fac atractiv studiul, formând competențe și convingeri, dezvoltă strategii cognitive și comportamente euristice. Metodele operaționale facilitează transferul de cunoștințe din

planul teoretic în cel practic, conferă operaționalitate cunoștințelor prin transfer. Principalele caracteristici ale metodologiei formative sunt:

- valorificarea potențialului individual al studenților prin individualizarea instruirii;
- dezvoltarea gândirii critice ;
- îmbinarea activității de învățare cu munca individualizată, independentă ;
- activitatea de cooperare;
- asigurarea spiritului de echipă, prin dezvoltarea capacităților manageriale și decizionale;
- îmbinarea studiului teoretic cu acțiuni practice;
- promovarea unui model activ de învățare și autoformare;
- stimularea angajării plenare a studenților prin participare activă;
- dezvoltarea unui spirit deschis spre schimbare;
- explorarea cu valențe formative a punctelor de vedere;
- sporirea la maximum a eficienței învățământului [2].

Metodologia interactivă asigură un grad superior al participării studenților în activitatea de predare-învățare-evaluare. În opinia Elenei Joiță se înregistrează mai multe ipostaze de angajare a studentului în instruire:

angajare insuficientă (sub limita de participare potrivit capacităților și cunoștințelor sale, ceea ce conduce inevitabil la nereușită);

angajarea suficientă (în limitele potențialului individual);

supraangajarea (peste limitele posibilităților activității mintale. Aceasta poate finaliza cu diminuarea rezultatelor);

paraangajarea (fenomen de depășire, nerespectare a particularităților de vârstă, a ritmului dezvoltării individuale, situație ce conduce ulterior la dezvoltarea negativismului) [3].

Crearea situației motivante și a tensiunii afective va produce satisfacție. În astfel de condiții situația educativă creată va dinamiza subiectul, dirijând comportamentul său.

Să amintim acum reperele de bază în crearea situației motivante :

- provocarea și menținerea unui interes pozitiv pentru activitate;

- menținerea atenției continue ;

- nivel înalt de rezistență la oboseală și momente critice;

- interes pentru progres și performanțe;

- acțiuni într-un ritm alert și productivitate sporită.

Este important pentru profesor să incite curiozitatea și necesitatea cunoașterii, să conducă la dezvoltarea necesităților de afirmare, să sporească nivelul participării, să dezvolte maturitatea afectivă a grupului, să cunoască tehnicile de lucru cu echipa [8].

Dezvoltarea creativității studenților urmărește scopul potențării capacităților lor profesionale și perfecționării instrumentelor de activitate intelectuală. Dezvoltarea gândirii creative a devenit laitmotiv în discursul despre viața contemporană. În bibliografia de domeniu întâlnim diverse taxonomii ale metodelor didactice, unde avem descrierea acestora, etapele, ariile tematice, finalitățile, rolul participanților, exemple [1].

Metodele participative reprezintă exersarea și aplicarea unor cunoștințe și priceperi executorii : tehnica exercițiilor, repetiția, grouptraining-ul ce se întregește cu elaborarea de proiecte, studiul de caz, activitățile creative ce solicită investigație științifică și experiență personală, acestea fiind completate de metode de simulare. Astfel conotațiile, conceptogramele, organigramele, ideogramele, fotografiile constituie metode cu dominanță semantică și pot fi utilizate pentru aprofundarea sensului unor concepte, conștientizarea relației dintre noțiuni, atât în cadrul predării – învățării limbii române, cât și la alte discipline de învățământ.

Comunicarea didactică în procesul predării – învățării limbii române necesită ordonarea ideilor, comentarea unor conținuturi, schematizarea unor judecăți, obținute prin metoda explorării din mai multe unghiuri de vedere, teoretizarea unei practici sau a unei experiențe. Studenții trebuie obișnuiți să preia modele, dar și să construiască modele noi, deoarece această tehnică de muncă intelectuală este una din cele mai fructuoase întru stimularea creativității științifice. Didactica universitară modernă sugerează utilizarea următoarelor mijloace de învățământ:

- mijloace informativ-demonstrative (planșe, filme, diafilme);
- mijloace didactice de raționalizare a timpului didactic (grile didactice, tablă electronică, dispozitive automate de instruire);
- mijloace de exersare-formare a deprinderilor (instrumente de tip jocuri tehnice);
- mijloace didactice de evaluare a rezultatelor (șabloane de evaluare a rezultatelor, teste);
- mijloace de informare (calculatoare, INTERNET, calculatoare de proiectare [5]).

La capitolul mijloace didactice de evaluare a rezultatelor, am dori să facem o referire doar la una din tehnicile de testare a cunoștințelor, acumulate în urma parcurgerii unui modul. Este vorba de sistemul de verificare tip Grilă (tehnica alegerii multiple), care presupune o posibilitate de autoevaluare sau o evaluare eficientă în scurt timp a studentului. O renovare a mijloacelor tehnice ar fi vitală aici, deoarece utilizarea calculatorului ar scurta și eficientiza timpul acordat evaluării, iar sistemul de grile asistat de calculator ar permite ca evaluatorul să declanșeze și să orienteze frecvent obținerea răspunsurilor din partea studenților.

Mesajele transmise prin mijloacele audiovizuale trebuie să conțină informații-cheie, să fie concise și clare, să propună situații ce pot fi verificate de către studenți.

Renovarea învățământului superior, aplicarea tehnologiilor didactice universitare constituie o necesitate obiectivă ce se cere a fi înțeleasă de orice cadru didactic universitar.

Bibliografie:

1. Cerghit I., *Metode de învățământ*, EDP, București, 1998, p. 67.
2. Guțu Vl., Silistraru N., Platon C., *Teoria curriculum-ului universitar*, Chișinău, 2003, p. 28.
3. Joița E., *Pedagogia*, EDP, București, 1999, p. 163,
4. Manciu S., *Formarea formatorilor*, EDP, București, 1999.
5. Neacșu I., *Metode și tehnici de învățare eficientă*, București, 1990, p. 83.
6. Neculau A., *Câmpul universitar și actorii săi*, Polirom, Iași, 1997.
7. Negură I., Papuc L., Pâslaru Vl., *Curriculum psihopedagogic universitar de bază*, Chișinău, 2000.
8. Pâslaru Vl., Papuc L., Negură I., *Construcție și dezvoltare curriculară*, Centru de resurse Curriculare „Moldova”, Chișinău, 2005, p.95.